

Anonymiseret version

Oversættelse

C-432/18 – 1

Sag C-432/18

Anmodning om præjudiciel afgørelse

Dato for indlevering:

2. juli 2018

Forelæggende ret:

Bundesgerichtshof (Tyskland)

Afgørelse af:

12. april 2018

Revisionsappellant:

Consorzio Tutela Aceto Balsamico di Modena

Revisionsindstævnt:

BALEMA GmbH

BUNDESGERICHTSHOF

AFGØRELSE

[Udelades]

Truffet den:
12. april 2018
[Udelades]

i sagen

Consorzio Tutela Aceto Balsamico di Modena, [udelades] Italien,

sagsøgt og appellant i revisionsankesagen

[udelades]

mod

BALEMA GmbH, [udelades] Kehl-Marlen,

sagsøger og revisionsindstævnt

[Udelades]

[Org. s. 2]

Bundesgerichtshofs første afdeling for civilsager har efter den mundtlige forhandling den 1. februar 2018 [udelades] truffet følgende

afgørelse:

- II. Sagen udsættes.
- II. Den Europæiske Unions Domstol forelægges følgende spørgsmål til præjudiciel afgørelse med henblik på fortolkning af artikel 1 i Kommissionens forordning (EF) nr. 583/2009 af 3. juli 2009 om registrering af en betegnelse i registret over beskyttede oprindelsesbetegnelser og beskyttede geografiske betegnelser (Aceto Balsamico di Modena (BGB), EUT L 175 af 4.7.2009, s. 7):

Omfatter beskyttelsen af den samlede betegnelse »Aceto Balsamico di Modena« anvendelsen af de enkelte ikke-geografiske elementer, der indgår i den sammensatte betegnelse (»aceto«, »balsamico«, »aceto balsamico«)?

[Org. s. 3]

Præmisser:

- 1 A. Appellanten producerer produkter, der er fremstillet på grundlag af eddike, og markedsfører dem i det geografiske område Baden. I mindst 25 år har appellanten markedsført produkter med betegnelsen »balsamico« og »tysk balsamico« ved hjælp af de nedenfor viste etiketter med teksten »Eddikebryggeren Theo, lagret på træfad, tysk traditionel balsamico, naturligt uklarfremstillet af vine fra Baden« eller »1. Tysk eddikebryggeri, premium, 1868, balsamico, opskrift nr. 3«.

- 2 Indstævnte er en forening af producenter af de produkter, der bærer betegnelsen »Aceto Balsamico di Modena«. Det drejer sig ved denne betegnelse om en af de betegnelser, der i henhold til Kommissionens forordning (EF) nr. 583/2009 af 3. juli 2009 om registrering af betegnelsen »Aceto Balsamico di Modena« i registret over beskyttede oprindelsesbetegnelser og beskyttede geografiske betegnelser (Aceto Balsamico di Modena (BGB)) anvendes om eddike fra regionen Modena.

[Org. s. 4]

- 3 Indstævnte er af den opfattelse, at appellanten brug af betegnelsen »Balsamico« udgør en krænkelse af den beskyttede geografiske betegnelse »Aceto Balsamico di Modena«, og har derfor sendt en skriftlig påtale til appellanten.
- 4 Det negative anerkendelsessøgsmål, som appellanten anlagde mod indstævnte, blev ikke taget til følge [udelades].
- 5 I ankesagen nedlagde appellanten påstand om

at det blev fastslået, at appellanten ikke er forpligtet over for indstævnte til at afstå fra at anvende betegnelsen »Balsamico« for produkter, der er fremstillet i Tyskland på grundlag af eddike, hvis betegnelsen anvendes på den måde, som er illustreret i det følgende

[herefter vises die etiketter, der er gengivet ovenfor],

- 6 Appeldomstolen gav appellanten medhold [udelades]. Indstævnte har med tilladelse fra appeldomstolen iværksat revisionsanke, hvori indstævnte har gentaget sin påstand om frifindelse, og appellanten har nedlagt påstand om afvisning af revisionsanken.
- 7 B. Om revisionsanken skal tages til følge, afhænger af fortolkningen af artikel 1 i forordning (EF) nr. 583/2009. Inden der træffes afgørelse i revisionsankesagen, skal sagen derfor udsættes, og der skal i henhold til artikel 267, stk. 1, litra b), og stk. 3, TEUF indhentes en præjudiciel afgørelse fra EU-Domstolen.
- 8 I. Appeldomstolen fandt, at søgsmålet kunne antages til realitetsbehandling og skulle tages til følge. Hertil fremførte den det følgende:
- 9 Anerkendelsessøgsmålet kan antages til realitetsbehandling. Søgsmålet skal også tages til følge, da indstævnte i forhold til appellanten ikke har krav på, at betegnelsen »balsamico« for eddike ikke anvendes. Der foreligger intet krav i henhold til § 135, stk. 1 i Gesetz über den Schutz von Marken und sonstigen Kennzeichen (lov om beskyttelse af varemærker og andre kendetegn, herefter »MarkenG«), da anvendelsen af denne betegnelse ikke [org. s. 5] er i modstrid med art. 13, stk. 1, første afsnit, litra b), i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1151/2012 af 21. november 2012 om kvalitetsordninger for landbrugsprodukter og fødevarer (grundforordningen). Den beskyttelse, som forordning (EF) nr. 583/2009 giver betegnelsen »Aceto Balsamico di Modena«, gælder kun betegnelsen som helhed og ikke de ikke-geografiske elementer i den sammensatte betegnelse, heller ikke når disse anvendes sammen. Af tiende betragtning i forordning (EF) nr. 583/2009 kan det udledes, at spørgsmålet om, hvorvidt det er tilladt at anvende enkelte ikke-geografiske elementer i den sammensatte betegnelse, ikke skal vurderes i henhold til grundforordningens artikel 13, stk. 1, andet afsnit.
- 10 Der er derudover heller ikke noget krav i henhold til § 126, stk. 1, og § 127, stk. 1 i MarkenG, eftersom appellanten ikke har anvendt en betegnelse, der er identisk med den geografiske oprindelsesbetegnelse. Der foreligger ingen ulovlig vildledning om den geografiske oprindelse i medfør af § 127, stk. 4 i MarkenG, idet der på de påtalte etiketter tydeligt gøres opmærksom på, at produktet er produceret i Tyskland.
- 11 II. Revisionsanken kan tages til følge, hvis betegnelserne »Balsamico« og »Tysk Balsamico«, som appellanten har anvendt, er i modstrid med § 135, stk. 1 MarkenG, jf. grundforordningens artikel 13, stk. 1, første afsnit, litra a) eller b).
- 12 1. I henhold til grundforordningens artikel 13, stk. 1, første afsnit, litra a) og b), beskyttes registrerede betegnelser mod [litra a)] enhver direkte eller indirekte kommerciel brug for produkter, der ikke er omfattet af registreringen, hvis disse produkter kan sammenlignes med de produkter, der er registreret under den pågældende betegnelse, eller hvis anvendelse af betegnelsen indebærer udnyttelse

af den beskyttede betegnelses omdømme, herunder hvis produkterne anvendes som ingrediens, samt [litra b)] mod enhver uretmæssig **[org. s. 6]** anvendelse, efterligning eller antydning, selv om produkternes eller tjenesteydelsernes virkelige oprindelse er angivet, eller den beskyttede betegnelse er oversat eller ledsaget af udtryk såsom »art«, »type«, »måde«, »som fremstillet i«, »efterligning« eller tilsvarende, herunder hvis produkterne anvendes som ingrediens. Hvis en beskyttet oprindelsesbetegnelse eller en beskyttet geografisk betegnelse indeholder en produktbetegnelse, som betragtes som en artsbetegnelse, vil anvendelsen af denne artsbetegnelse i henhold til grundforordningens artikel 13, stk. 1, andet afsnit, ikke blive anset for at være i strid med grundforordningens artikel 13, stk. 1, første afsnit, litra a) eller b).

- 13 Indstævntes påstand om forbud, som det negative anerkendelsessøgsmål var rettet imod, forudsætter dermed, at beskyttelsen af den samlede betegnelse »Aceto Balsamico di Modena«, som ydes af artikel 1 i forordning (EF) nr. 583/2009, også omfatter brugen af de enkelte ikke-geografiske elementer, der indgår i den sammensatte betegnelse (»Aceto«, »Balsamico«, »Aceto Balsamico«).
- 14 2. I henhold til artikel 1 i forordning (EF) nr. 583/2009 er betegnelsen »Aceto Balsamico di Modena (BGB)«, som er nævnt i forordningens bilag I, registreret i registret over beskyttede oprindelsesbetegnelser og beskyttede geografiske betegnelser. Appellantens produkter med betegnelsen »Balsamico« er ikke omfattet af denne registrering, da de ikke opfylder produktspecifikationerne for en »Aceto Balsamico di Modena«, som fremgår af bilag II til forordningen.
- 15 3. Spørgsmålet om, hvorvidt beskyttelsen af den samlede betegnelse »Aceto Balsamico di Modena (BGB)«, der er registreret i henhold til artikel 1 i forordning (EF) nr. 583/2009, også omfatter brugen af de enkelte ikke-geografiske elementer i den sammensatte betegnelse (»Aceto«, »Balsamico«, »Aceto Balsamico«), skal vurderes af EU-Domstolen.

[Org. s. 7]

- a) En beskyttet geografisk betegnelse, som er sammensat af flere elementer, er ikke kun i henhold til grundforordningens artikel 13, stk. 1, første afsnit, litra a) eller b), beskyttet mod brug af den fuldstændige betegnelse, men kan i henhold til grundforordningens artikel 13, stk. 1, andet afsnit, og i henhold til EU-Domstolens praksis også være beskyttet mod brug af betegnelsens enkelte elementer.
- 16 aa) Grundforordningens artikel 13, stk. 1, andet afsnit, omhandler det særlige forhold, at en beskyttet geografisk betegnelse indeholder et produktnavn, der betragtes som en artsbetegnelse, og fastsætter for et sådant forhold, at brugen af denne artsbetegnelse ikke er i strid med grundforordningens artikel 13, stk. 1, første afsnit, litra a) eller b). Denne bestemmelse forudsætter, at brugen af et udtryk, der indgår i en beskyttet geografisk betegnelse (nemlig et produktnavn), kan være i strid med grundforordningens artikel 13, stk. 1, første afsnit, litra a) eller b).

- 17 bb) Det fremgår ligeledes af EU-Domstolens praksis, at beskyttelsen af en samlet betegnelse, der er registreret som oprindelsesbetegnelse eller geografisk betegnelse, kan omfatte betegnelsens enkelte dele. EU-Domstolen har afgjort, at den beskyttede oprindelsesbetegnelse »Parmigiano Reggiano« i henhold til grundforordningens artikel 13, stk. 1, første afsnit, litra b) (dengang forordning [EØF] nr. 2081/92, siden forordning [EF] nr. 510/2006, nu forordning [EU] nr. 1151/2012) bliver krænket med brugen af ordet »Parmesan« (jf. EU-Domstolen, dom af 26.2.2008 – C-132/05, Sml. 2008, I-957 [udelades] – Parmigiano Reggiano). Domstolen har desuden afgjort, at spørgsmålet om, hvorvidt den beskyttede geografiske betegnelse »bayersk øl« krænkes af brugen af mærket »Bavaria«, skal prøves i henhold til grundforordningens artikel 13 (jf. **[org. s. 8]** EU-Domstolen, dom af 2.7.2009 – C-343/07, Sml. 2009, I-5491 [UDELDAT] – Bayerischer Brauerbund mod Bavaria Italia).
- 18 b) Omfanget af beskyttelsen af en beskyttet geografisk betegnelse, som består af flere elementer, kan dog begrænses i overensstemmelse med den gennemførelsesretsakt, som Kommissionen vedtager til registrering af navnet, således at beskyttelsen ikke omfatter brugen af enkelte elementer i denne betegnelse.
- 19 aa) I Kommissionens forordning (EU) nr. 1122/2010 af 2. december 2010 om registrering af betegnelsen »Gouda Holland« i registret over beskyttede oprindelsesbetegnelser og beskyttede geografiske betegnelser konstateres det i artikel 1, andet punktum, at udtrykket »Gouda« fortsat kan anvendes på Unionens område, forudsat at EU-rettens principper og forskrifter overholdes. I ottende betragtning til forordningen er følgende anført:
- Det fremgår af sagen, at de indsigende parter ikke henviste til den fuldstændige betegnelse »Gouda Holland«, da de fremførte, at registrering heraf ville være til skade for navne, varemærker eller producenter, og at den betegnelse, der foreslås registreret, er en artsbetegnelse. De henviste således kun til en del af betegnelsen, nemlig »Gouda«. Beskyttelsen gælder imidlertid hele udtrykket »Gouda Holland«. Ifølge artikel 13, stk. 1, andet afsnit, i forordning (EF) nr. 510/2006 kan udtrykket »Gouda« fortsat anvendes, forudsat at EU-rettens principper og forskrifter overholdes. Af klarhedshensyn er varespecifikationen og resuméet blevet ændret i overensstemmelse hermed.
- 20 Tilsvarende bestemmelser findes i Kommissionens forordning (EU) nr. 1121/2010 af 2. december 2010 om registrering af betegnelsen »Edam Holland« i registret over beskyttede geografiske betegnelser.

[Org. s. 9]

- 21 Det fremgår af EU-Domstolens praksis, at omfanget af en beskyttet geografisk betegnelses beskyttelse således er begrænset. Domstolen har vedrørende de beskyttede geografiske betegnelser »Gouda Holland« og »Edam Holland«, der er

registreret med de nævnte forordninger, med henblik på bestemmelserne i artikel 1 i og ottende betragtning til disse forordninger udtalt, at disse betegnelser alene er beskyttet mod brug af den samlede betegnelse og ikke mod brug af de enkelte elementer »Gouda« og »Edam« (jf. Domstolens kendelse af 6.10.2015 – C-519/14 P, [udelades] præmis 21 – Gouda Holland; kendelse af 6.10.2015 – C-517/14 P, [udelades] præmis 21 – Edam Holland).

- 22 bb) Med revisionsappellen er det forgæves gjort gældende, at Kommissionen ikke kan tilsidesætte grundforordningens højere plads i retskildehierarkiet blot ved at fremsætte bemærkninger om beskyttelsesomfanget af den sammensatte betegnelse i betragtningerne til registreringsforordningen med den konsekvens, at domstolene fratages muligheden for at prøve, om det produktnavn, der indgår i en beskyttet betegnelse, er en generisk betegnelse.
- 23 I kraft af princippet om retsreglernes rangfølge er det ganske vist korrekt, at en gennemførelsesforordning ikke kan fravige reglerne i den højere rangerende grundforordning (jf. Domstolens dom af 13.4.2011 – T-576/08, Sml. 2011, II-1575 præmis 100 og den deri nævnte retspraksis). De gennemførelsesforordninger, der her er tale om, afviger dog ikke fra grundforordningen, når de fastlægger beskyttelsesomfanget for den betegnelse, som registreres. I sager, hvor der gøres indsigelser, og der ikke opnås enighed, har Kommissionen i henhold til grundforordningens system beføjelse til at træffe en afgørelse om betegnelsens registrering [jf. grundforordningens artikel 51 og artikel 52, stk. 3, litra b)].

[Org. s. 10]

- 24 cc) At beskyttelsen kan være begrænset som følge af betegnelsens registrering, følger også af, at ansøgeren kan give udtryk for ikke at anmode om beskyttelse for dele af en samlet betegnelse. Således gøres der i adskillige fodnoter i Kommissionens forordning (EF) nr. 1107/96 af 12. juni 1996 om registrering af geografiske betegnelser og oprindelsesbetegnelser efter proceduren i artikel 17 i Rådets forordning (EØF) nr. 2081/92 opmærksom på, at der ikke er anmodet om beskyttelse af enkelte elementer – eksempelvis »Camembert« i den samlede betegnelse »Camembert du Normandie« eller »Emmental« i den samlede betegnelse »Emmental de Savoie«.
- 25 Desuden fremgår det også af femte betragtning til Kommissionens forordning (EF) nr. 737/2005 af 13. maj 2005 om supplerende af bilaget til forordning (EF) nr. 2400/96 om registrering af betegnelsen »Ricotta Romana« i registret over beskyttede oprindelsesbetegnelser og beskyttede geografiske betegnelser, at ansøgningen kun sigter på at beskytte den sammensatte betegnelse »Ricotta Romana«, og at udtrykket »Ricotta« frit kan benyttes. At beskyttelsen ikke udvides til at omfatte enkelte dele af den samlede betegnelse fremgår i disse tilfælde af selve registreringsforordningen [udelades].

- 26 I afgørelsen »Fromagerie Chiciak und Fol« fastslog EU-Domstolen, at en manglende angivelse vedrørende denne i en fodnote i bilaget til registreringsforordningen, hvorefter anmodningen om registrering ikke omfatter en af delene af betegnelsen, ikke nødvendigvis medfører, at hver af disse dele nyder beskyttelse (jf. Domstolens dom af 9.6.1998 – C-129/97, C-130/97, Sml. 1998, I-3315 [udelades]).

[Org. s. 11]

- 27 c) For en begrænsning af omfanget af beskyttelsen til den samlede betegnelse »Aceto Balsamico di Modena« og udelukkelse af enkelte ikke-geografiske dele taler i det foreliggende tilfælde tredje, femte og tiende betragtning til forordning (EF) nr. 583/2009, hvori følgende er anført:

(3) Tysklands indsigelse var navnlig baseret på frygten for, at registrering af den beskyttede geografiske betegnelse »Aceto Balsamico di Modena« kunne true eksistensen af produkter, der retmæssigt har været markedsført i mindst fem år og afsættes under betegnelserne Balsamessig/Aceto balsamico, samt på den påståede generiske karakter af sidstnævnte betegnelser. Tyskland pegede også på den manglende klarhed om produktionsetaperne, der skal finde sted i oprindelsesområdet.

(5) Grækenland pegede på den store produktion af balsamisk eddike på græsk område, der blandt andet afsættes med udtrykkene »balsamico« eller »balsamon«, og på de ugunstige virkninger, som registreringen af betegnelsen »Aceto Balsamico di Modena« kunne få for afsætningen af de græske produkter, der også har været markedsført i mindst fem år. Grækenland hævder også, at udtrykkene »aceto balsamico«, »balsamic« mv. er generiske.

(10) Det har vist sig, at Tysklands og Grækenlands indsigelse angående den generiske karakter af den betegnelse, der er foreslået til registrering, ikke vedrører betegnelsen som helhed, dvs. »Aceto Balsamico di Modena«, men kun visse elementer af betegnelsen, nemlig udtrykkene »aceto«, »balsamico« og »aceto balsamico« eller oversættelser heraf. Beskyttelsen gives imidlertid til den sammensatte betegnelse »Aceto Balsamico di Modena«. De enkelte ikke-geografiske udtryk i den sammensatte betegnelse og oversættelser heraf kan, selv når de sammenstilles, anvendes i EF under overholdelse af principperne og reglerne for EF's retspraksis.

- 28 Forklaringerne i tiende betragtning, tredje punktum, kan forstås således, at Kommissionen giver udtryk for, at beskyttelsen af den samlede betegnelse ikke omfatter dens enkelte ikke-geografiske elementer, som i henhold til Tysklands og Grækenlands indsigelser i indsigelsesproceduren har generisk karakter.

[Org. s. 12]

- 29 Den omstændighed, at der mangler en eksplicit henvisning til grundforordningens artikel 13, stk. 1, andet afsnit, i den i sagen relevante forordning (EF) nr. 583/2009, gør det heller ikke muligt, også henset til førnævnte forordninger, hvoraf en sådan tilsvarende henvisning fremgår, at afgøre det retlige spørgsmål entydigt. Snarere kan formuleringen i tiende betragtning til forordning (EF) nr. 583/2009, ifølge hvilken de enkelte ikke-geografiske elementer i den sammensatte betegnelse kan »anvendes i EF under overholdelse af principperne og reglerne for EF's retspraksis«, med henblik på den tilsvarende formulering i artikel 1, andet punktum, i forordning (EU) nr. 1121/2010 og forordning (EU) nr. 1122/2010 opfattes som en begrænsning af beskyttelsens omfang.
- 30 d) Hvis det antages, at beskyttelsen er begrænset til at gælde den samlede betegnelse, ville dette – i modsætning til, hvad revisionsindstævnte har gjort gældende – betyde, at der ikke foreligger en modsætning til registreringen i Rådets forordning (EF) nr. 813/2000 af 17. april 2000 om en tilføjelse til bilaget til Kommissionens forordning (EF) nr. 1107/96 om registrering af geografiske betegnelser og oprindelsesbetegnelser efter proceduren i artikel 17 i forordning (EØF) nr. 2081/92 af de beskyttede oprindelsesbetegnelser »Aceto Balsamico Tradizionale di Modena« og »Aceto Balsamico Tradizionale di Reggio Emilia«. Imidlertid står der i denne forordning – i modsætning til forordning (EF) nr. 583/2009 – intet om, at de samlede betegnelser ikke-geografiske elementer kan anvendes frit, og derfor skal det i hvert enkelt tilfælde i henhold til grundforordningens artikel 13, stk. 1, første afsnit, litra b), og artikel 13, stk. 1, andet afsnit, prøves, om betegnelsernes ikke-geografiske elementer må anvendes.

[Org. s. 13]

- 31 Ganske vist nævnes der i forordning (EF) nr. 813/2000 ikke noget om et begrænset beskyttelsesomfang, hvilket muligvis skyldes, at ingen medlemsstater havde fremsat indsigelser i henhold til artikel 7 i forordning (EF) nr. 2081/92 (nu grundforordningens artikel 51 og 52), men dette udelukker ikke, at den samlede betegnelse, som er relevant i denne sag, og som blev registreret på et senere tidspunkt, kan begrænses i sin beskyttende virkning.

[Udelades]